

Загалом хороводи як жанр становлять міждисциплінарне поле, де поєднуються етнологічні, музикознавчі та власне хореологічні аспекти.

У дохристиянську добу весняні обрядові ігри та танці були безпосередньо пов'язані з рослинною магією. Їхня функція полягала у забезпеченні родючості землі, сприянні росту рослин, а також добробуту народу. Хороводами закликали весну, проганяли зиму, виворожували урожайне літо, пророкували дівчатам і хлопцям щасливе обрання пари й весілля.

Таким чином, хоровод виступав не лише формою естетичного самовираження, а й актом сакральної взаємодії людини з природою. Його колова композиція відтворювала рух Сонця, а синхронність рухів символізувала єдність громади в спільному прагненні до родючості та гармонії.

Весняні хороводи традиційно поділяються на кілька типів: веснянки — колови співано-танцювальні дійства на честь пробудження природи; гаївки — обрядові пісенно-хореографічні ігри, що виконувалися біля гаїв, на пагорбах, поблизу храмів; танки та танки-ігри — ігрові та сюжетні форми з елементами трудових або любовно-соціальних мотивів.

У межах весняних свят особливо виділялися посівні хороводи, які мали чітко виражену трудову семантику. У них відтворювалися процеси оранки, сівби, збору врожаю, а участь жінок і дівчат символізувала родючість землі.

Важливою складовою залишалось залучення дітей — через ігри-хороводи формувалася повага до праці, любов до землі та усвідомлення колективних цінностей. До нашого часу збереглися і були описані низка обрядових хороводних танців, серед яких: «А ми просо сіяли» (символічне відтворення циклу землеробських робіт), «Мак» (хоровод, присвячений символіці квітки як оберегу), «Кривий танець» (одна з найдавніших форм, що уособлює рух сонця та безперервність життя) тощо.

Первісно ці хороводи виконували жінки та діти, згодом до дійства долучалися й чоловіки, що сприяло посиленню спільнотного значення обряду.

Отже, весняні посівні хороводи — це не лише пам'ятка танцювальної культури, а цілісний етнохореологічний феномен, у якому поєднуються міфологічні, соціальні та естетичні функції. Вони демонструють глибокий зв'язок між хореографічним рухом, природним циклом і світоглядом українців. Їх дослідження дозволяє відтворити первісну семантику рухів і ритмічних структур та їх ритуальне значення, виявити виховний потенціал народного хороводу як засобу культурної ідентифікації, а також відкриває перспективи для розвитку сучасної етнохореології, популяризації національної танцювальної традиції та формування ціннісного ставлення до духовної спадщини нашого народу.

К. Шкурєєв, Д. Орлов

УТВЕРЖДЕННЯ СУЧАСНОГО СТИЛЮ І ОБРАЗУ В КОНКУРСНОМУ БАЛЬНОМУ ТАНЦІ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ МОДНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

К. Shkuryeyev, D. Orlov

ESTABLISHING MODERN STYLE AND IMAGE IN COMPETITIVE BALLROOM DANCE IN THE CONTEXT OF WORLD FASHION TRENDS

Сучасний стиль і образ учасників конкурсів з бальних танців сформувався наприкінці 1960-х рр. і повною мірою поширився в 1970-х рр. Це, перш за все, чітке

розмежування костюмів для європейської та латиноамериканської програм для дорослих учасників, яке стосується як покрою суконь і костюмів, так і взуття, якого не існувало раніше: всі танці виконувались в однаковому взутті і костюмах, зокрема партнерки вбиралися в сукні яскравих кольорів з широкими багат шаровими спідницями довжиною до коліна, які доводилося розрізати, щоб стати в пару.

1960-ті рр. були періодом культу молодості. Підвалини цього культу полягали в подоланні економічних наслідків Другої світової війни і зростанням добробуту пересічного населення Європи та США. Якщо раніше дороге ексклюзивне вбрання могли собі дозволити лише люди середнього і старшого віку, котрі вже досягли певного достатку за десятиліття праці, то в 1960-ті рр. додаткові гроші з'явилися і в кишенях молодих людей. Цей фактор дав свободу модельєрам для запровадження креативних і провокаційних ідей.

Одночасно розвиток технологій зумовив появу нових синтетичних матеріалів, які мали різноманітні текстури, були еластичними, міцними, стійкими до зовнішніх впливів і придатні для найрізноманітнішого оздоблення. Разом з культом молоді і молодості ці матеріали дозволили конструювати більш сміливий, відкритий одяг, який дозволяє активні рухи. З цього часу поширюється мода на відкрите вбрання, яке більше не вважається непристойним.

Латиноамериканські бальні танці якнайповніше відповідали модним тенденціям означеного періоду і набули особливої популярності. З'явилися численні музичні композиції в латиноамериканських ритмах, що стали класикою бальної танцювальної музики. Змінився характер рухів, рухи стали сміливими, відвертими, амплітудними.

Однак конкурсний бальний танець зберігав таку ознаку своїх образів, як гламур, надмірна розкіш, яскраве свято. До цього часу чоловічий парадний одяг залишався практично незмінним і виявився прийнятним на танцполі. Найбільшою зміною в моді як для чоловіків, так і для жінок стала укладка волосся. Перше нововведення для жінок був валик, який піднімав волосся, щоб створити рамку для обличчя з щільним зачісуванням волосся на потилиці. Другим був лак для волосся, який надійно закріплював зачіску.

Саме в 1960-70-ті рр. загальне зобов'язання слідувати моді за будь-яку ціну починало слабшати, і ніде це не було так очевидно, як у консерватизмі вбрання в конкурсному бальному танці порівняно з модою, яка набувала актуальності в менш стриманих стилях соціальних танців. Для вечірнього одягу популярним став так званий «етнічний» образ. Цей надзвичайно неточний термін використовувався для охоплення майже кожного стилю, який не мав західноєвропейського походження, і навіть кількох, які мали таке походження, за умови, що вони були яскравими та простонародними. Наприклад, П'єр Карден надихнувся Далеким Сходом, створюючи шовкові сукні довжиною до щиколоток, прикрашені лелітками, тоді як інші паризькі дизайнери видозмінили дешевий яскравий одяг хіпі, який часто купували заощадливо на ринках Африки та Азії.

Проте телебачення та інтерес до старих фільмів занурили моду в черговий приступ ностальгії з інтересом до класичних силуетів і витонченості. Одночасно повсюдно виростали бутики й дискотеки, затемнені та з гучною та приглушеною музикою, і бальний танець поступається місцем іншим стилям в повсякденній практиці. Розрив між високою та низькою модою розширився в одязі, навіть

коли він став менш очевидним на суто соціальному рівні, і конкурсний бальний танець однозначно приєднався до першої. Стиль і образ для конкурсів бальних танців вбирали всі найяскравіші прояви дизайнерської фантазії, новітні матеріали і технології. Костюми створювалися найрізноманітнішого покрю, однак для європейської програми звичними стають фрачний костюм або смокінг для партнерів і довгі сукні зі спідницями, що розширюються донизу, оздоблені стразами, лелітками, пір'ям і туплі з закритим носком, шлейфи і шалики, що підкреслюють і масштабують кожний рух, для партнерок. Водночас вбрання для латиноамериканської програми стало більш різноманітним як у партнерів, так і у партнерок, зокрема були спроби вирішувати конкурсні костюми в одному кольорі і стилі, як у фігурному катанні. Однак загальною практикою такі рішення не стали, і більш популярним став чорний костюм для чоловіків або чорні брюки і біла сорочка найрізноманітніших фасонів. Партнерки танцюють в босоніжках на високих підборах з м'якою гнучкою підшвою, підбори з'являються також на чоловічих туплях. Активно використовується яскравий макіяж для жінок і укладка волосся для обох партнерів.

Таким чином, вплив загальних модних тенденцій на стиль і образ в конкурсному бальному танці беззаперечний, однак визначальними стали традиційний святковий канон і зосередженість на втіленні стосунків чоловіка і жінки, що спричинило переважне засвоєння дизайнерських рішень, які підкреслювали жіночність у партнерок, мужність у партнерів, свободу, емоційність і розкіш як загальний меседж.

К. Шишкарьова

ІМПРОВІЗАЦІЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ У ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО ВИКОНАВЦЯ

К. Shyshkarova

IMPROVISATION AS A PEDAGOGICAL TOOL IN THE TRAINING OF THE CONTEMPORARY PERFORMER

У сучасному танці вже не перше десятиліття танцівник працює не лише як виконавець рухів, поставлених хореографом, а є активним та суб'єктивним співтворцем сенсів. Сучасний же танцівник має володіти певним переліком креативних та швидкоадаптивних навичок, спроможним до сміливого пошуку нових рішень і вираження власної індивідуальності в заданому хореографом контексті. В умовах, коли виконавець має залишити жорстку вертикальну ієрархію і стати на один рівень з хореографом при збереженні кожним з них своїх основних функцій, імпровізація постає ключовим педагогічним інструментом, що розвиває креативність, тілесну усвідомленість та комунікативні навички.

Імпровізація як освітня сучасна демократична рухова практика.

Використання вправ танцювальної імпровізації в навчальному процесі сприяє:

1. Поліпшенню пропріоцепції, просторової уяви та глибинного відчуття часу.
2. Формуванню музичності, ритмічної чутливості та побудові нових інноваційних стосунків з музичним матеріалом.
3. Розвитку усвідомленої взаємодії з партнером і групою.
4. Виробленню навичок миттєвої реакції на зовнішні та внутрішні стимули.